

engl. schr. écriture angl.

LEZEN EN VERSTAAN.

EERSTE ONDERRICHT IN
SCHRIJVEN, LEZEN EN SPELLING,
IN OVEREENKOMST MET HET OFFICIEEL PROGRAMMA

DOOR

L. F. DRIES,

Ridder der Leopoldsorde,
Vereerd met het Burgerkruis van 1e klas.
Schoolbestuurder te St-Gillis-Brussel.

*Door den Verbeteringsraad goedgekeurd
en bij koninklijk besluit van 18 Augusti 1883
op de lijst gebracht der schoolboeken voor het lager onderwijs
en de voorbereidende klassen der middelbare scholen.*

DOOR ANTWERPEN EN BRUSSEL AANGENOMEN.

EERSTE BOEKJE,
TWEDE HELFT.

IXe cat. $\frac{1}{4}$

GENT, I. VANDERPOORTEN.

BRUSSEL, GEER. CALLEWAERT.

BRUSSEL, A. N. LEBÈGUE EN Cie.

ANTWERPEN, W^o JOS. VAN ISHOVEN.

ST-GILLIS-BRUSSEL : DEN SCHRIJVER.

Prijs 28 Centimen.

VOORBEREIDENDE OEFENINGEN

Hoofdletters

S S	L L	C C	S S
A A	V V	Q Q	Q Q
Z Z	//	ff	ll
a a	B B	B B	C C
O O	w w	O O	S S
l C	L S	l C	a S
a C	a /	a V	a V
a w	B V	a V	a V
a S	S C	V V	L O
S O	Q L	Q C	O O

674 405:1,2

LEZEN EN VERSTAAN

EERSTE ONDERRICHT IN

SCHRIJVEN, LEZEN EN SPELLING,
IN OVEREENKOMST MET HET OFFICIEEL PROGRAMMA

DOOR

L. F. DRIES,

Ridder der Leopoldsorde.

Bestuurder der Gemeenteschool N° 1, te St. Gillis-Brussel.

*Door den Verbeteringsraad goedgekeurd
en bij koninklijk besluit van 18 Augusti 1883
op de lijst gebracht der schoolboeken voor het lager onderwijs
en de voorbereidende klassen der middelbare scholen.*

DOOR ANTWERPEN EN BRUSSEL AANGENOMEN.

EERSTE BOEKJE.

TWEDE HELFT.

GENT, I. VANDERPOORTEN.

BRUSSEL, A. N. LEBÈGUE EN Cie.

BRUSSEL, GEBR. CALLEWAERT.

ANTWERPEN, W^c JOS. VAN ISHOVEN

ST GILLIS BRUSSEL : DEN SCHRIJVER.

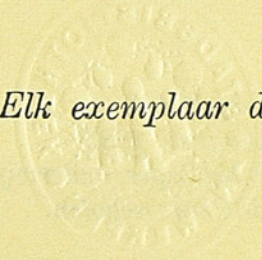
STADSBIBLIOTHEEK ANTWERPEN

03 08 0157202 2

Er is voldaan aan de vereischten der Wet.

Elk exemplaar draagt het handteeken des Schrijvers.

J. G. K. van der

INHOUD VAN HET EERSTE BOEKJE.

Eerste Helft.

a, e, i, o, u, ij, aa, oo, ee, uu, ie, met medeklinkers verbonden.

EENIGE GEDRUKTE HOOFDLETTERS.

1. s slotletter.	14. m vooraan.
2. s vooraan, s slotletter.	15. l slotletter. — <i>Oom aan Neel.</i>
3. v vooraan.	16. l vooraan. — <i>Ella.</i>
4. aa.	17. z vooraan. — <i>Ivo.</i>
5. r slotletter, v vooraan.	18. f slotletter. — <i>Eene les.</i>
6. oo.	19. w vooraan. — <i>Willem en Fien.</i>
7. r vooraan, s, r slotletter.	20. g slotletter. — <i>Meel, Zeem en Rijs.</i>
8. ee.	21. g vooraan. — <i>Mijn gezels.</i>
9. uu, v vooraan, r slotletter.	22. d slotletter. — <i>Voor een uur.</i>
10. ie.	23. d vooraan. — <i>Ida en Sander.</i>
11. n slotletter, v vooraan.	24. p slotletter. — <i>Een aap.</i>
12. n vooraan.	25. p vooraan. — <i>De pop van Mina.</i>
13. m slotletter.	

Tweede Helft.

A. — a, e, i, o, u, ij, aa, oo, ee, uu, ie, met medeklinkers verbonden.

B. — HOOFDLETTERS.

26. k slotletter. — Hoofdletters D. P.
<i>De Pijp.</i>	36. Hoofdletter F.
<i>Fideel.</i>
27. k vooraan. — Hoofdletters J. K.
<i>Kees.</i>	37. Hoofdletter R.
<i>Wakkere Willem.</i>
28. t slotletter. — Hoofdletters S. L.
<i>De Kat is rap.</i>	38. Hoofdletter B.
<i>Eene Weldaad.</i>
29. t vooraan. — Hoofdletters V. W.
<i>Weer te laat.</i>	39. Hoofdletter N.
<i>De Lammeren.</i>
30. b slotletter. — Hoofdletters T. O.
<i>Spin en Web.</i>	40. Hoofdletter U.
<i>Mijn zusje.</i>
31. b vooraan. — Hoofdletters A. M.
<i>Antoon in de boot.</i>	41. <i>De Vos en de Raaf.</i>
32. h vooraan. — Hoofdletter H.
<i>De Haan.</i>	42. <i>Herhaling der hoofdletters</i>
33. j vooraan. — Hoofdletters E. J.
<i>Jan en Elsje.</i>	43. <i>Diersoorten.</i>
34. ch. — Hoofdletter G. — <i>Dood.</i>	44. <i>Wat ben ik?</i>
35. ng. — Hoofdletter Z.
<i>De Nachtegaal.</i>	45. <i>De jongen en de Noot.</i>
	46. <i>Raadsel.</i>
	47. <i>De Aap en de Noot.</i>

zak
dak
ik
dik
rik
rok

dijk
rijk
riek
ziek
wiek
week

ook
rook
rek
nek
gek
slek

slik
slijk
slok
snaak
snak
frak

*een zwaar pak
een diepe zak*

*een wollen rok
een gulzige slok*

*een rijke vrek.
eene dikke slek.*

*neel is wijs, de wijze neel
de pen is fijn, de fijne pen*

*de rok is wijd, de wijde rok.
de zak is diep, de diepe zak.*

een vieze snaak, eene aardige zaak.

D D D P

Door, Dina, Pier, Pol.

Pol en mijn neef werpen eenen dop op den muur.
Dina is ziek. Dina was gulzig.

De Pijp.

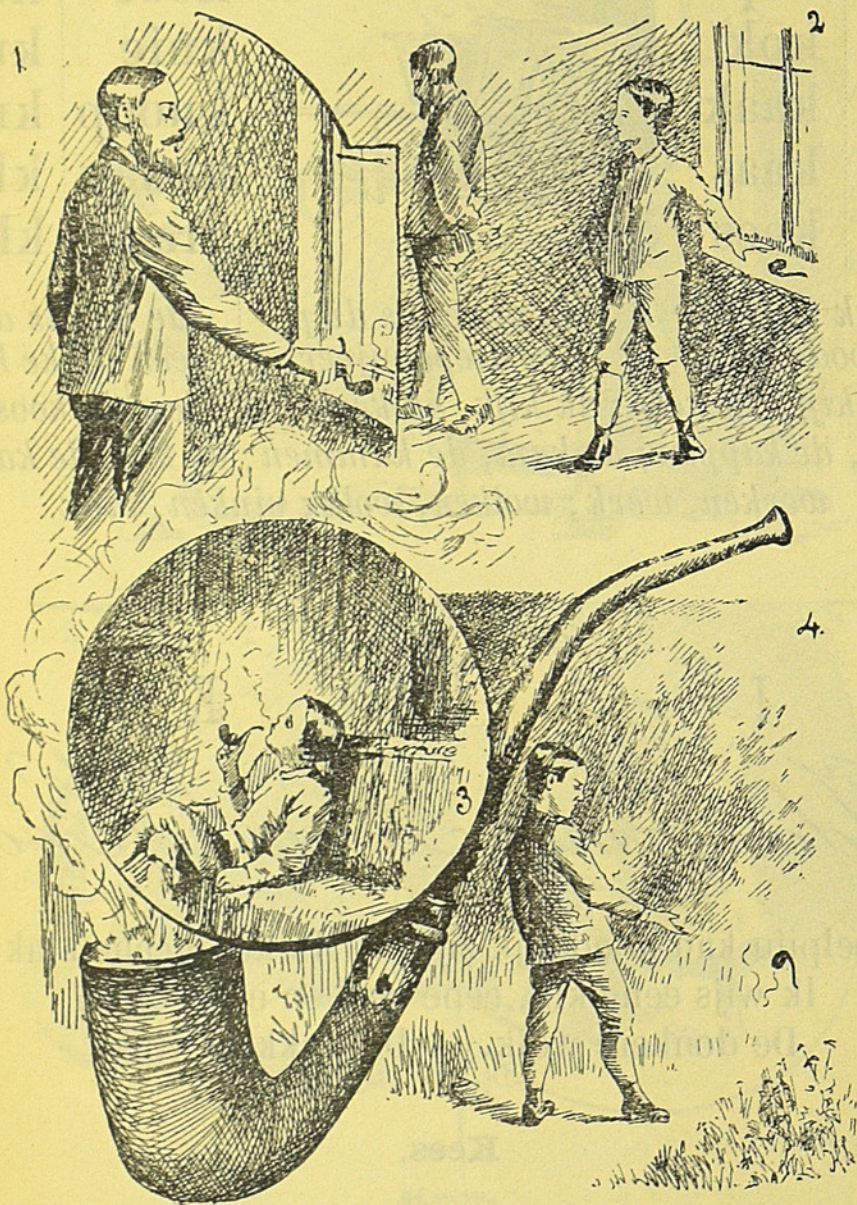
Papa legde zijne pijp neer en wandelde de zaal op en af.
Door zag de pijp liggen, nam ze, duwde ze in zijnen zak
en wilde wegdansen.

Door deed zoo gaarne eene pijp dampen.

De pijp van papa was nog vol vuur en de zak van Door
was van geen leer, maar wel van lijnwaad.

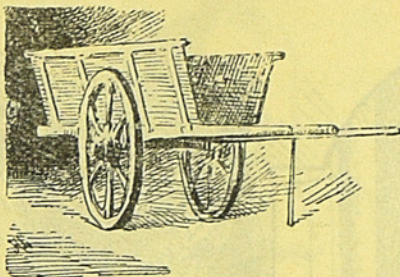
Door vernam de zaak alras en riep al weenende : Pijp,
gij leelijke pijp !

Door is een gek.

De Pijp.

kar	kom
kas	kop
kies	kok
kiel	kaak
kil	kaas
kim	kees

kar

keel	kroon
kool	kraan
knie	krol
knoop	kriek
knaap	klok
kraag	klak

*de kaak is rood
eene roode kaak*

*de vijver is diep
een diepe vijver*

*de kop is dik
een dikke kop*

*ik kijk, ik keef; ik kijk, ik keek; ik kies, ik koos;
de kap, de kappen; de kam, de kammen; de kas, de kassen;
werken, werk; wolken, wolk; vinken, vink.*

I *I* *K* K

Ida, Irma, Kees, Koos.

Keelpijn kan doodelijk zijn. — Ik koop eene klak.

Ik wijs eene kin, eene keel en eene kaak.

De donkere wolk. — De wakkere vink.

Kees.

— In de kas is er lekkere kaas.

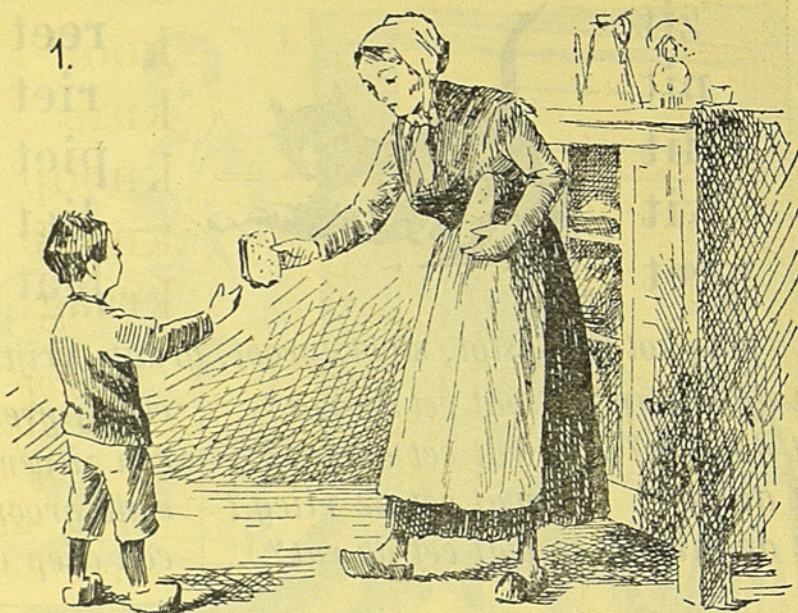
Kom, Kees, ik geef er u van.

Deel mee aan zus Irma.

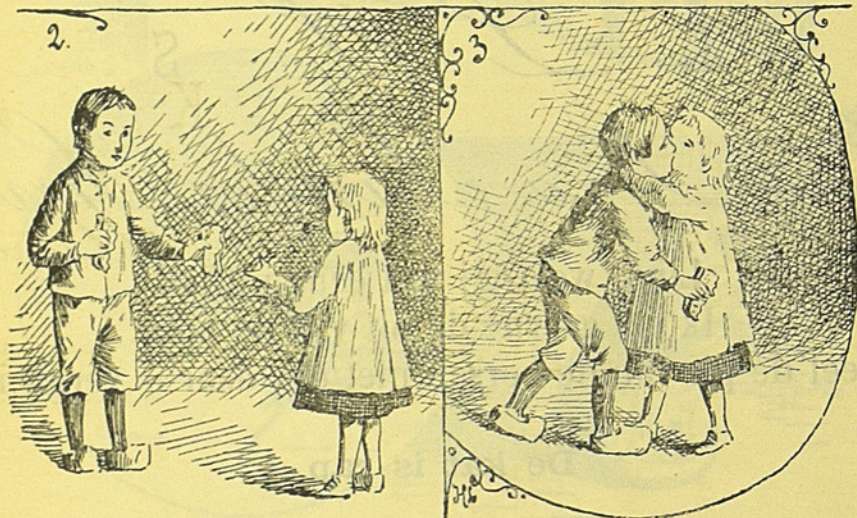
De knaap zag gaarne zijne lieve zus, en deelde.

Irma gaf Kees eenen kus op zijne roode kaak.

1.

2.

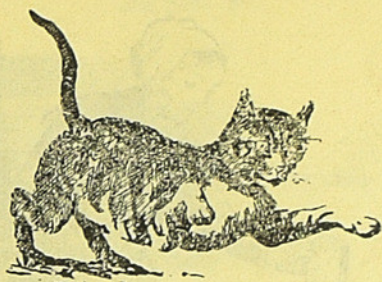
Kees.

— Sander, er is een rat in de kas. Is er vet in de vat?
 Daar zit onze kat voor een reet, Liza.
 — De rat is in de reet, Liza.
 Let op Sander, de rat wil weg.
 De kat vat ze met den pool en eet ze op.
 De kat is zijn en ras; zij is ook net

kat
rat
vat
zat
nat
net

zet
zit
pit
dit
wit
weet

kat

meet
reet
riet
piet
liet
laat

maat
kaat
gaat
goot
noot
poot

pot, kot, zot, slot, sloot, groot, graat, krijt.

wat eet de knaap?

wat eet de gier?

wat eet de das?

wat eet de mier?

wat eet de vos?

wat eet de kat?

wat eet de vlieg?

wat eet de rat?

een ijzeren pot.

een zilveren slot.

eene groote rat.

een diep rat.

L *L* *S* S

Lina, Liza, Sander, Servaas.

Lina, weet gij wat eene pit is?

Ik eet gaarne de pit van de noot.

Ik eet de pit van de kersen niet op, daar is vergif in.

De kat is rap.

— Sander, er is eene rat in de kas. Is er vet in de val?

Daar zit onze kat voor eene reet, wat is daarin?

— De rat is in de reet, Liza.

Let op Sander, de rat wil weg.

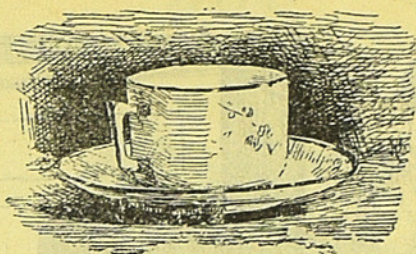
De kat vat ze met den poot en eet ze op.

De kat is fijn en rap; zij is ook net

De kat is rap.

tas	toom
tap	toon
tak	teen
taak	ton
tot	toom
toot	tam

tas

tak	steek
tap	streek
trap	streep
trom	strop
stom	straf
stok	straat

poorten, poort ;
kaarten, kaart ;

linten, lint ;
kanten, kant ,

ziften, zift ;
giften, gift ;

de lekkere taart, de groote poort, de smalle kaart.

de steenen grift, een zijden lint, de sterke zift.

de fijne kant, de zwarte kreeft, de vreemde plant.

V

V

W

Valentijn, Valeer, Willem, Walter.

Willem, tel van een tot vijf. — Van wat weeft men satijn?
Waarvan kan men zijde vervaardigen ?

De dikke stok

een diepe zak

een fijne steek.

De groote klok

een korte frak

eene lieve streek.

Weer te laat.

— Piet, zijt gij gereed? 't Is al meer dan één uur.

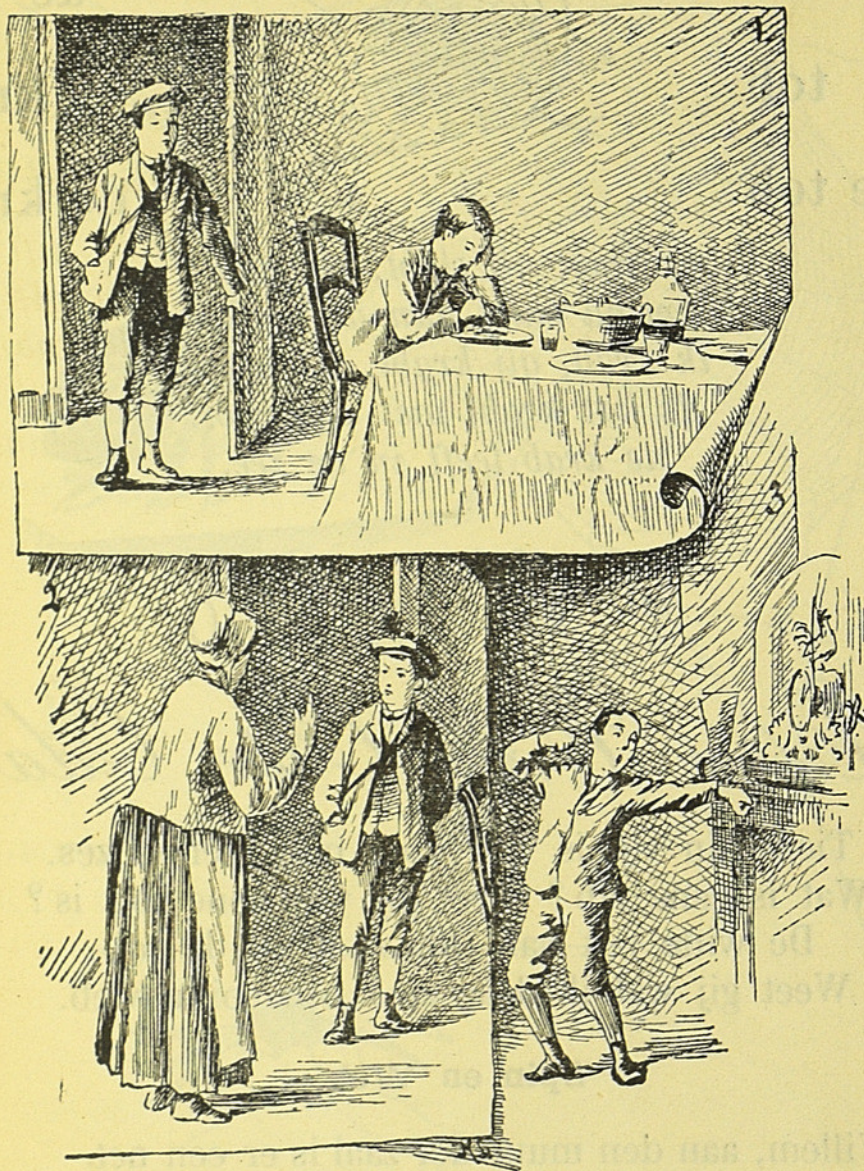
— Sus, onze Piet is niet gereed en zal alweer te laat zijn.

Daar zit de sammelaar nog en eet maar altijd voort.

Voor onzen Piet is er altoos tijd te veel.

Wat is die knaap traag!

Dat zal een man worden!

Weer te laat

web

web

rib

een web

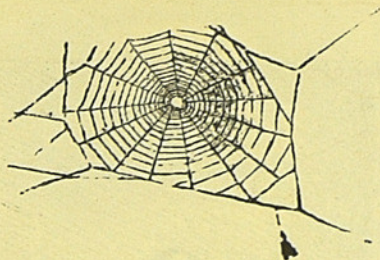
de rib

tob

krab

eene tob

de krab

*ik slab, gij slabt, zij slabt.**mina slabt aan de melk.**ik krab, gij krabt, zij krabt.**de kat krabt met den poot.**de krab leeft in de zee.*T *T* *O* 0*Toon, Treas, Otto, Oda.*

Tien min vijf is vijf. Tien min vier is zes.

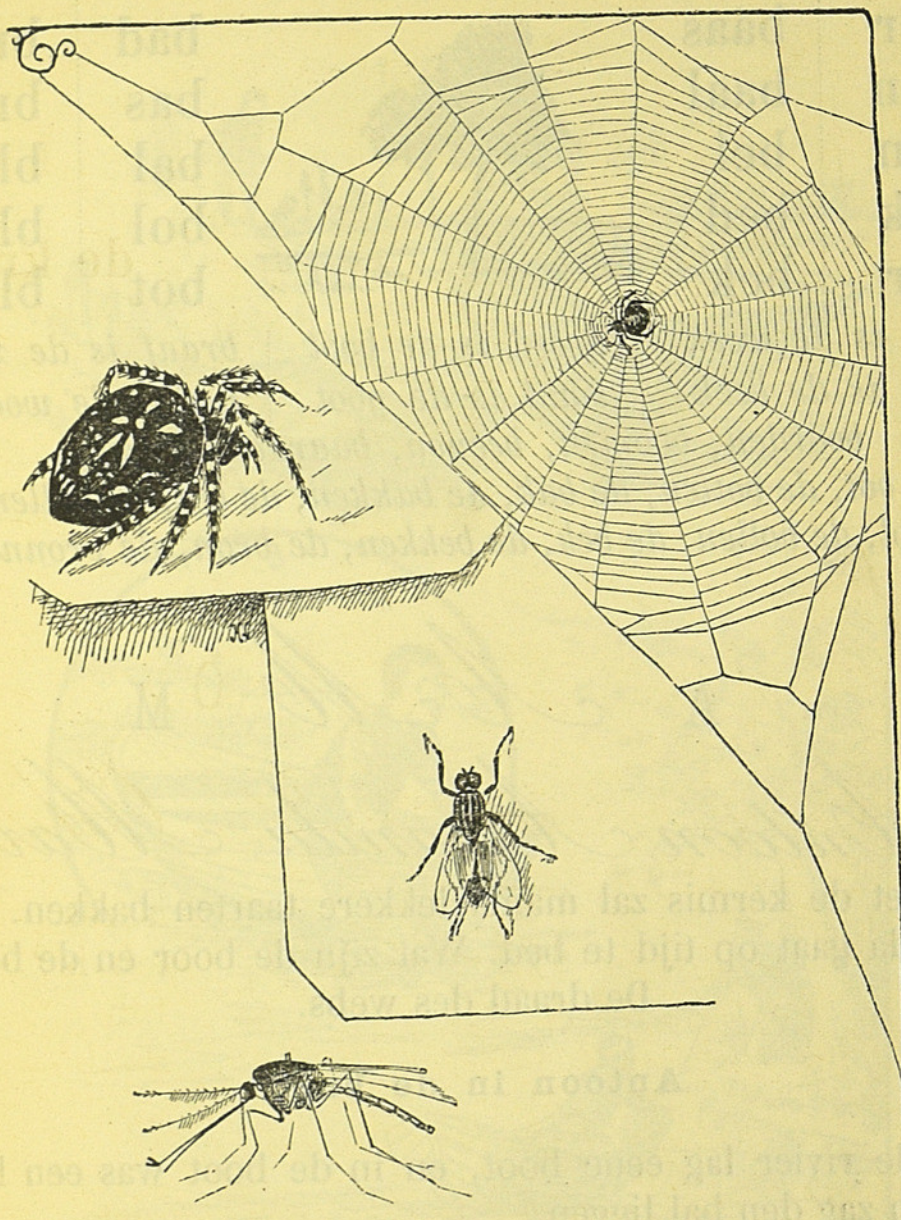
Wat is eene rib? Weet gij wat eene tob is?

De witte rok van Oda is al in de tob.

Weet gij wat ik daar zie? een spinneweb.

Spin en Web.

- Willem, aan den muur der zaal is er een net.
- Wie maakte dat net?
- Wel dat is de spin.
- Waarom spon de spin dat net?
- De spin eet de vliegen en de muggen, die er in verwarren.
- Dit net is een web.
- O, wat is dat web fijn!

Spin en Web.

boom	baar
boor	baas
boon	baal
been	bel
beek	bed
beer	bek

bak	bok
bad	brok
bas	bril
bal	blij
bol	blos
bot	blok

kort is de week	breed is de boot	braaf is de zoon.
-----------------	------------------	-------------------

diep is de beek	smal is de goot	net is de woon.
-----------------	-----------------	-----------------

boorden, boomen, beenen, baarden, boonen.

de bot, de botten, de bak, de bakken, de bal, de ballen.

de bol, de bollen, de bek, de bekken, de bron, de bronnen.

A *A M* M

Antoon. Amanda. Maria.

Met de kermis zal mama lekkere taarten bakken.

Amanda gaat op tijd te bed. Wat zijn de boor en de bijl?

De draad des webs.

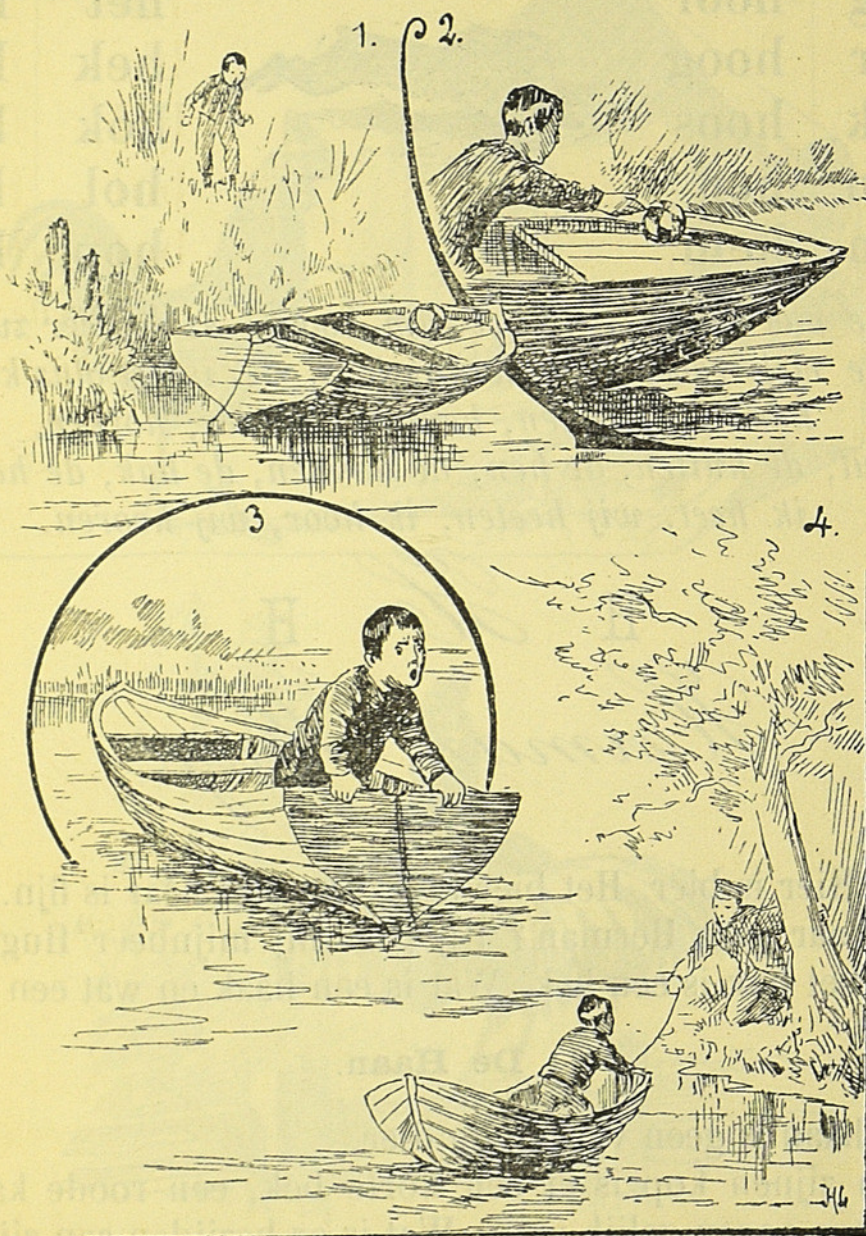
Antoon in de boot.

In de rivier lag eene boot, en in de boot was een bal.
Antoon zag den bal liggen.

Met eenen wip was Antoon in de boot en rap was de bal
in zijnen zak.

Antoon wilde weggaan.

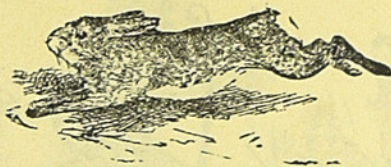
Maar met zijn wippen was de koord losgegaan en daar was
de boot te midden der rivier. Antoon kon er in blijven met
zijnen bal, tot dat een man onzen maat kwam verlossen.

Antoon in de boot.

haas

haas	heer
haag	hoor
haar	hoog
haak	hoos
haan	hen
heen	hem

heb	hof
het	hut
hek	huur
hok	hier
hol	hiel
hop	hij

*is de mol groot is het lam boos is de veer zwaar ?
 is de vlek rood is de kat loos is het glas klaar ?*

honden, handen, hennen, herder, hofken.

*de hut, de hutten, de hen, de hennen, de hak, de hakken.
 ik heet, wij heeten, ik hoor, wij hooren.*

H

H

H

Herman, Hugo.

Hier is bier. Het bier is lekker. Het haar is fijn.

Waar gaat Herman? Hij gaat bij mijnheer Hugo.

Aan het hok is een hek. Wat is een haak en wat een hol?

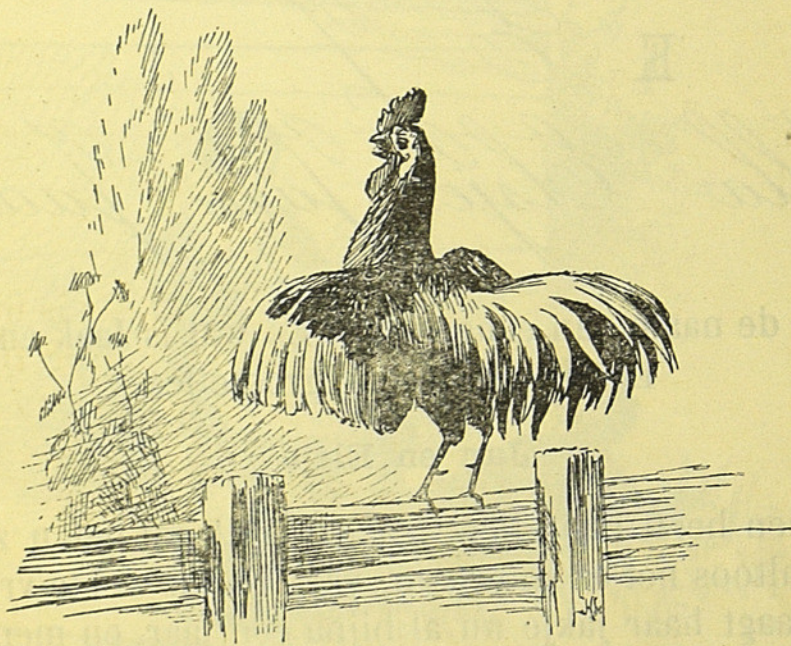
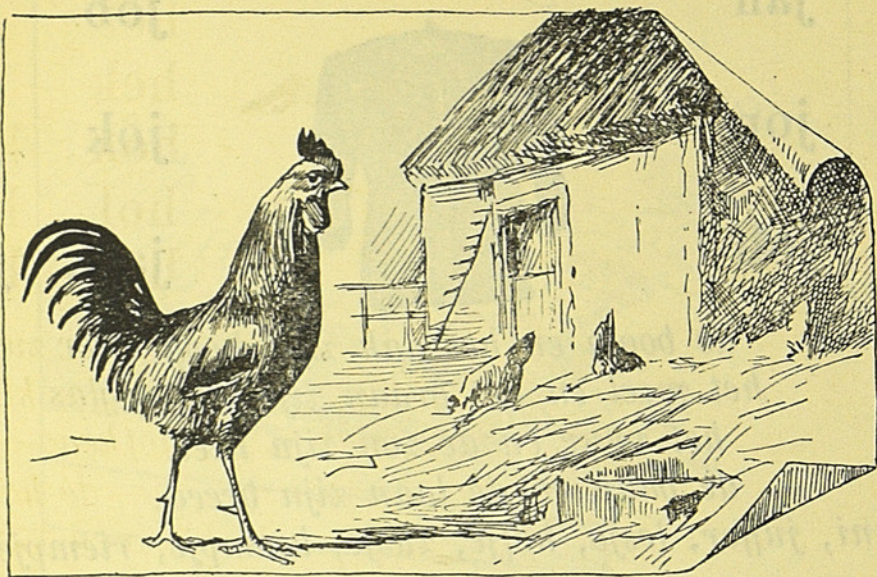
De Haan.

De haan is geen vierpootig dier.

Aan zijnen kop is er een korte bek, een roode kam en een paar oogen gelijk vuur. Wat is er bezijden aan zijn lijf? Weet gij ook wat van zijne pooten, Herman? Is zijn lijf met haar bezet, gelijk dat van den os en de kat?

De woon van den haan heet hok of kot. Is er een hek aan? Waarom?

Weet gij nog iets van den haan?

De Haan.

jas

jan

jas

job

jaak

jak

jon

jok

jaar

jan

job

jaak

jaag

de boom en het dak zijn hoog.
 het meel en het graan zijn droog.
 het vuur en de zon zijn heet.
 de baan en de laan zijn breed.
 juni, juffer, lesje, hofje, zusje, boompje, riempje.

E

Elsje

J

Ella. Elsje. Jan. Jaak.

Jan is de naam van eenen man. En wat is Jaak en Job?
 Een lesje is geene groote les.

Jan en Elsje

Iedereen heeft Elsje lief. Waarom? Ik zal het u zeggen :
 Elsje is altoos net en minzaam, vroolijk en wel te vree.

Zij draagt haar jakje nu al bijna een jaar, en men ziet er
 nog geen enkel vlekje op. Jan gelijkt zijn zusje niet : zijne
 jas is altijd morsig en aan flarden. Jan is ook meestal
 knorrig en onbeleefd.

Kan men kinderen als Jan gaarne zien?

Jan en Elsje

pachter

pachter

zuchten

dochter

vochtig

nichten

aandachtig

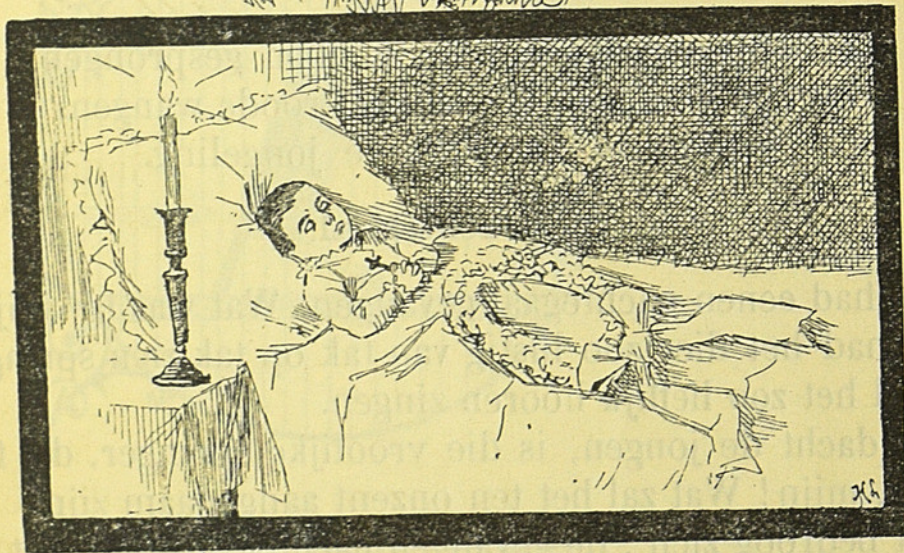
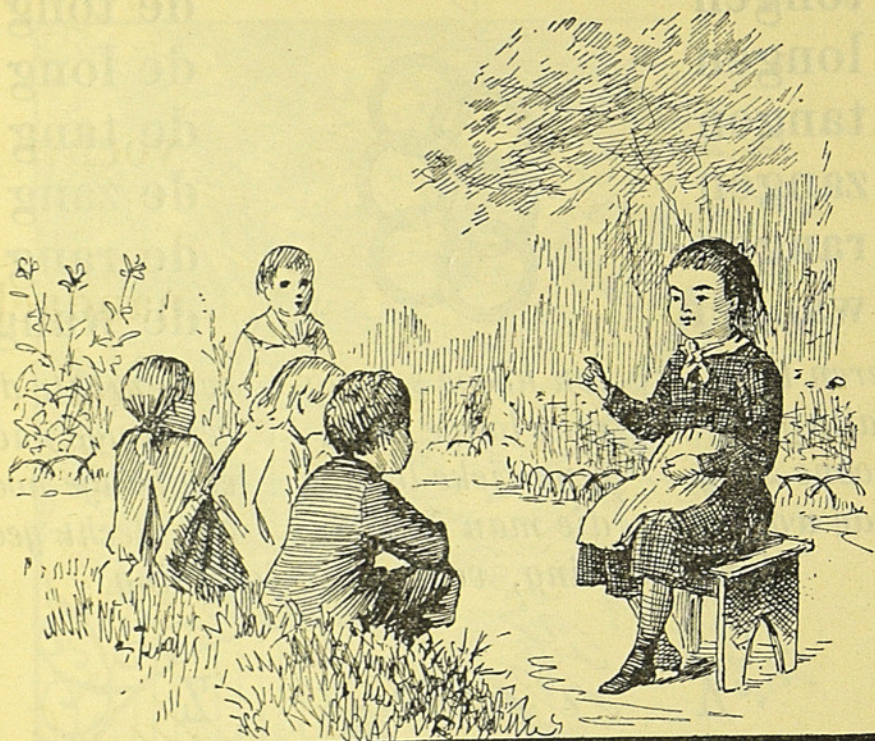
*de zucht, de pacht, de nicht, de nacht.**het vocht, de jacht, de jicht, de gracht.**ik schrijf, ik schreef, ik zal schrijven.**de lichte veer**de zachte wol**het schip is vlot.**het vochtig weer**de zwarte mol**de schaaf is bot.*

G *Gustaaf. Gudula.* G

Gij licht, Gustaaf. Gij zijt aandachtig, Gudula.

Dood.

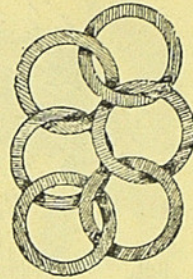
Ach! mijn nichteken is dood! Gisteren zat zij nog bij mij in den hof, en lachte dat het lustig was om hooren. Doch het was ras met lachen gedaan. Een holle kuch viel haar aan. Haar hoofdeken werd zeer heet. Mietje had eene doodelijke keelziekte. Geen doctor kon haar helpen. Geen geneesmiddel kon haar redden. In min dan een uur was het dochterken van mijnen oom dood. Ach! daar zitten wij nu allen te zuchten en te weenen bij het lijk van Mietje, die wij toch zoo lief hadden.

Dood.

ringen

de tongen
de longen
de tangen
de zangen
de rangen
de wangen

de tong
de long
de tang
de zang
de rang
de wang

de ijzeren tang
de smalle gang
de schoone zang
de roode wang

een hooge sprong
eene lange tong
eene zieke long
die man is jong

eene zachte dood
een lange nacht
een bange nood
een slecht gedacht

slang, leerling, vondeling, jongeling.

Z *Hubma* Z

Zij hebben gezongen. Zij hebben gesprongen.

Zij zijn gevangen. Zij hebben roode wangen.

Willem is een wakkere jongeling.

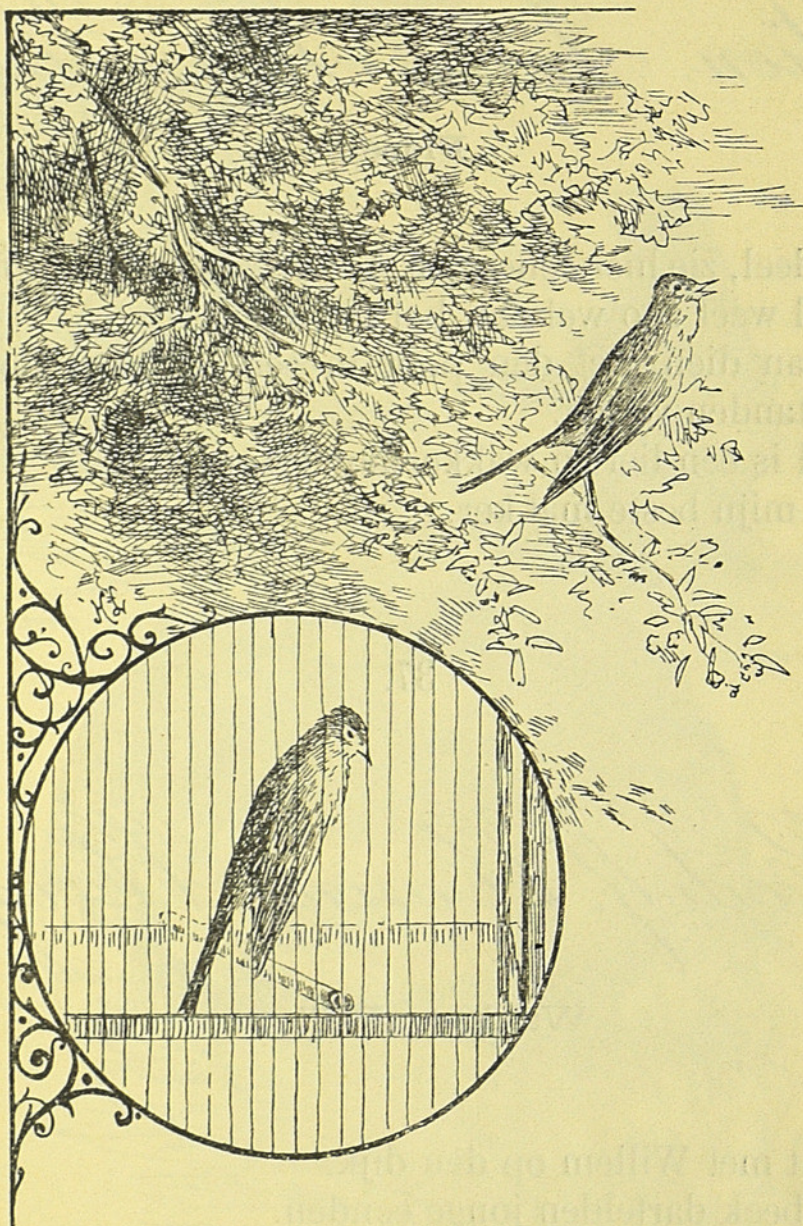
De Nachtegaal.

Piet had eenen nachtegaal gevangen. Wat was hij blijde !
Hij had het dier zoo lustig van tak op tak zien springen,
hij had het zoo lieflijk hooren zingen.

Nu, dacht de jongen, is die vroolijke springer, die fijne
zanger, mijn ! Wat zal het ten onzent aangenaam zijn !

Piet bedroog zich : de gevangen nachtegaal zong niet een
lied, hij sprong niet eens rond. Stil, bang en ineen gedron-
gen zat hij daar, en kwijnde.

Wat deed Piet ? Hij liet den nachtegaal wegvliegen, en nu
laat de zanger weer in het loover zijne lieve stem hooren ; nu
mag hij weer van tak op tak springen ; hij is vrij, hij is gelukkig !

De Nachtegaal.

F *Tien, Frans, Hip, Flora.* F

Fideel.

— Fideel, zie hier eenen bol. Let op, de bol gaat rollen. -

Fideel weet zoo wel den bol te vinden.

Hij kan dien met den poot in een putteken bollen, of met de tanden vatten.

Fideel is een lief en wakker hondeken.

Hij is mijn beste makker.

R *Rodolf, Rosina, Roosje.* R

Wakkere Willem.

Rik zat met Willem op den dijk.

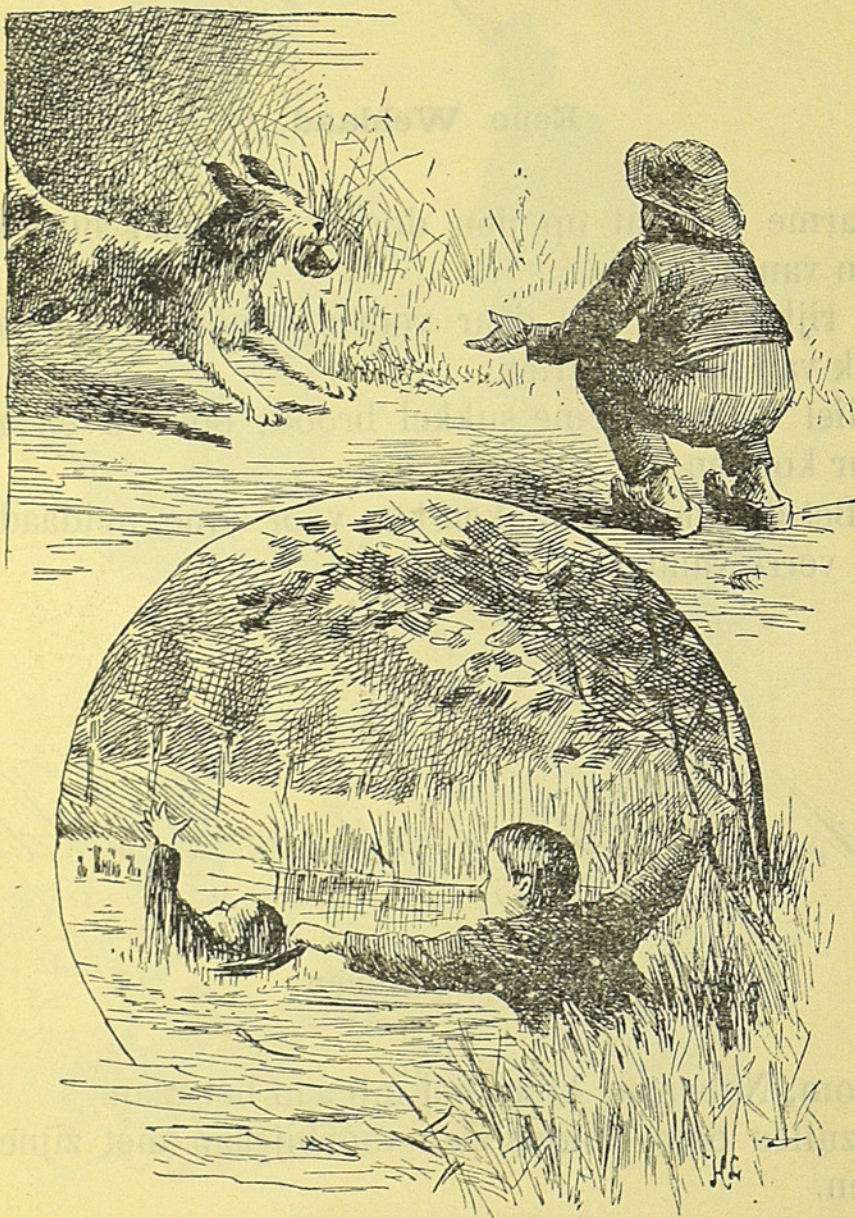
In de beek dartelden jonge eenden.

Rik wilde eene der eenden bij den bek vatten, viel in de beek en dook naar onder.

Willem zakte van den dijk, vatte Rik bij zijnen kiel en haalde den jongen op.

Was dat niet wel van Willem?

Fideel.

Wakkere Willem.

B *Bet. Betje. Bella.* B

Eene Weldaad.

De arme Bet zat op den dorpel van haar hutteken te weenen van honger.

Een rijke heer, die daar voorbijwandelde, vernam de oorzaak van haar verdriet.

Hij liet voor de arme sukkel brood, boonen en andere eetwaar koopen.

Eer Bet den heer bedanken kon voor zijne weldaad, was deze al verre vandaar.

N *Neel. Nobertus. Noldus.* N

De Lammeren.

— Kom, Nobertus, kom met mij aan het raam.

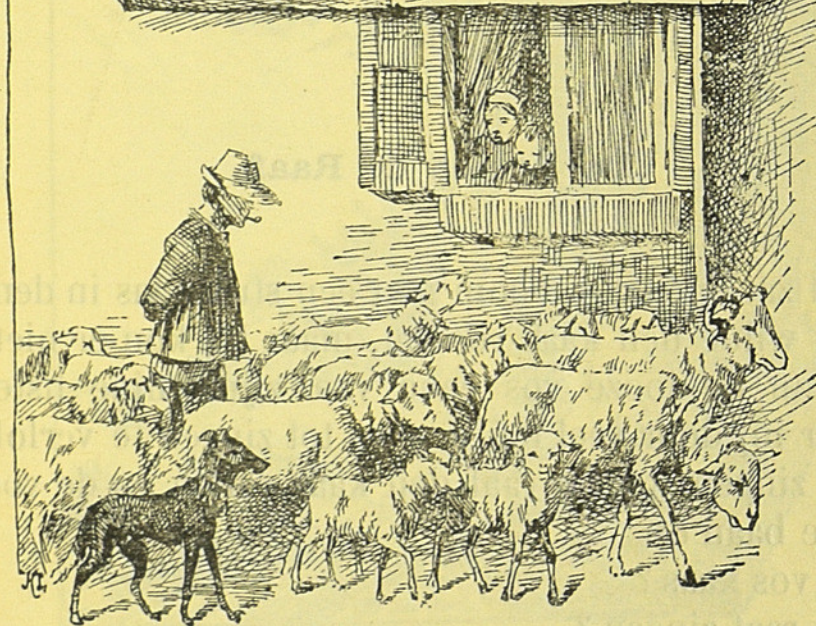
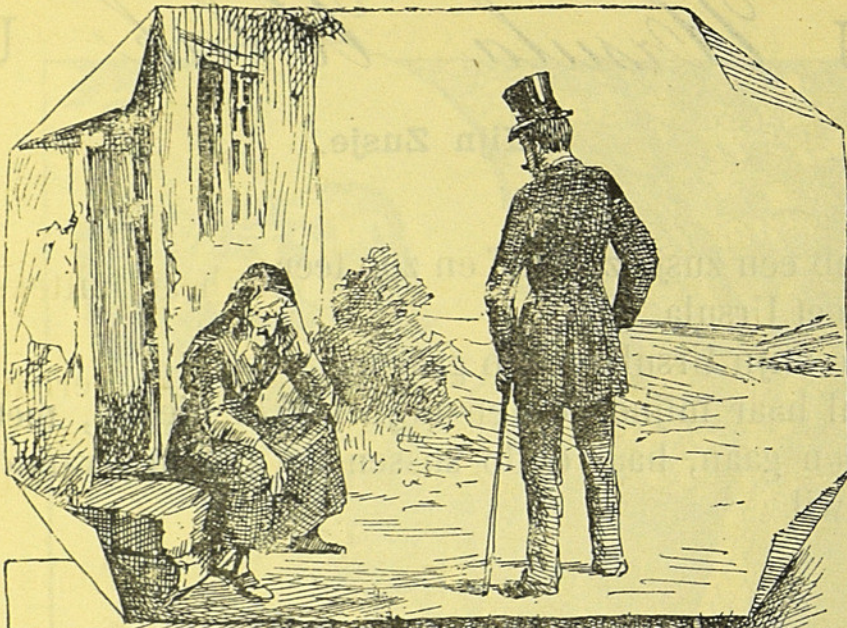
Wij zullen oom Noldus zien voorbijgaan met zijne lammeren.

De ram is vooraan de kudde.

De lammeren loopen op den zoom der baan en bijten de botten der jonge boomen af. Die dieren zijn zeer tam. Nuttig dat zijn ze ook.

Van wie komt de wol?

Eene Weldaad.

De Lammeren.

U *Ursula. Uirik.* U

Mijn Zusje.

Ik heb een zusje zoo lief en zoo teer ;

Zij heet Ursula.

Ik zie mijn Ursulken zoo gaarne.

Ik zal haar mijne pop en mijn lekker bieden, met haar wandelen gaan, haar dodo sussen en zingen, wanneer zij rusten wil.

De Vos en de Raaf.

De raaf zat op eenen boom met een stuk kaas in den bek.

De vos wilde den kaas rooven, maar hij kon er niet aan
Dan verzon de looze vos eene van zijne fijne listen en
gelukte er in, door veel lof, de raaf tot zingen te verlokken.

In het zingen liet de raaf den kaas vallen en de vos was
er mee de baan op.

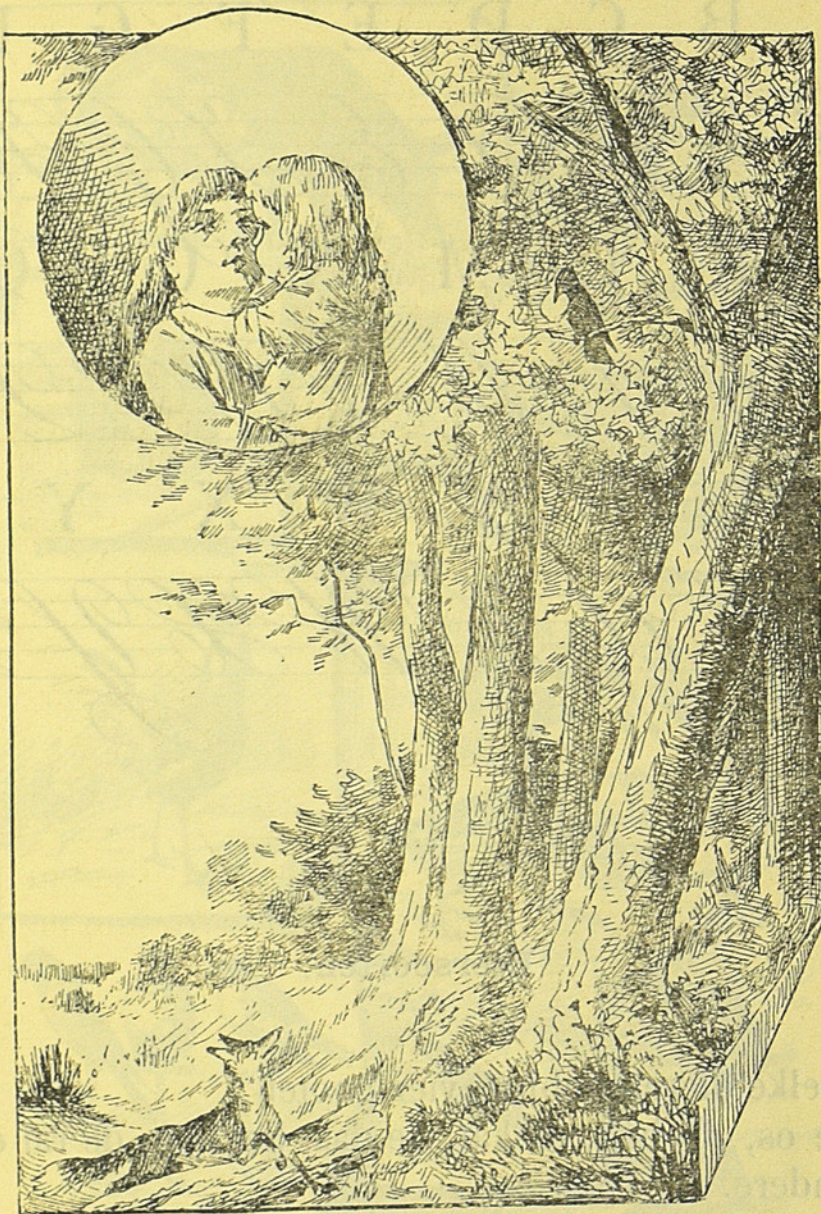
Eet de vos kaas ?

Kan de raaf zingen ?

Onze les is eene...

*Het zijn wel gekkenooren,
Die zotten lof aanhooren.*

Mijn Zusje.

De Vos en de Raaf.

A B C D E F G H I

A B C D E F G H I

J K L M N O P Q R

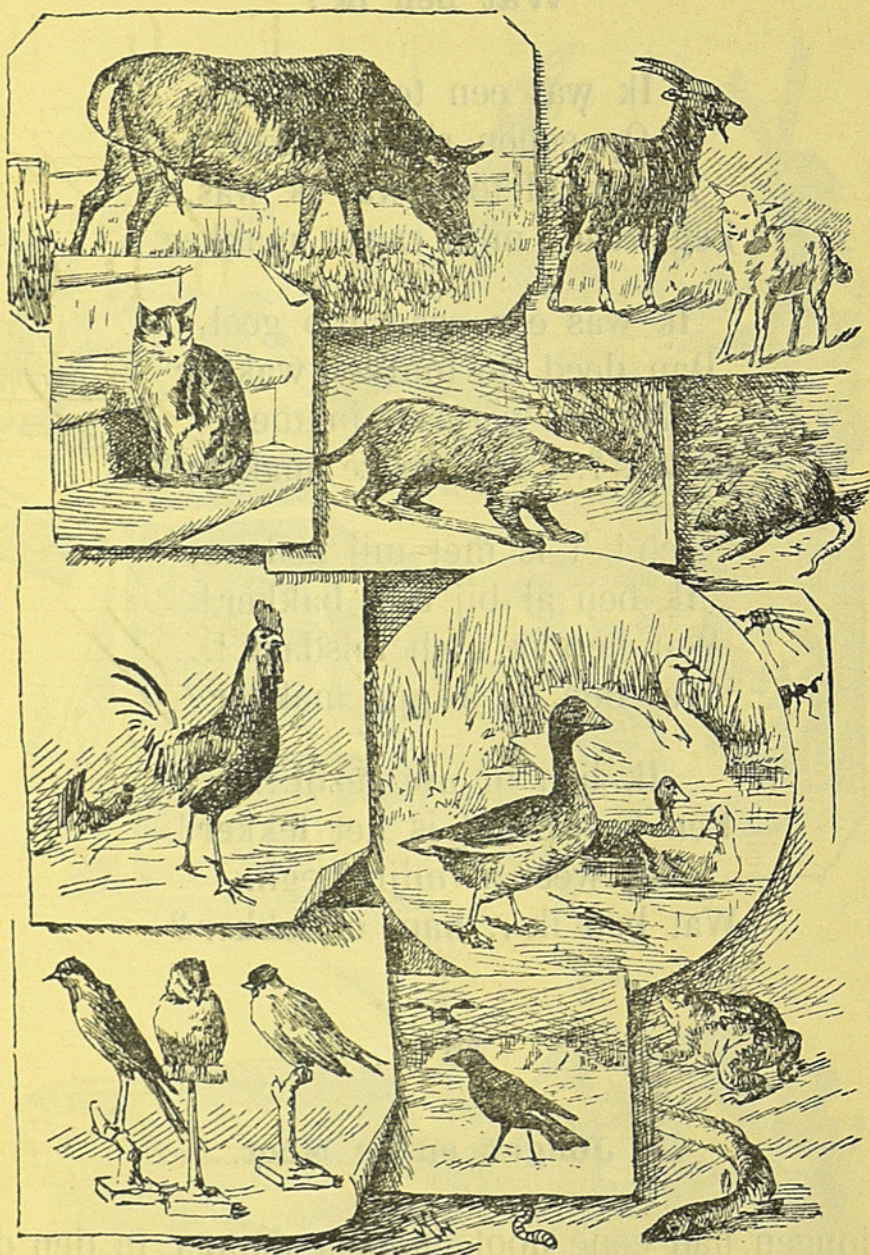
J K L M N O P Q R

S T U V W X Y Z

S T U V W X Y Z

Diersoorten.

- Welke dieren hebben vier pooten ?
- De os, de bok, de kat, de das, het lam, de rat en nog meer andere.
- Welke dieren hebben veeren ?
- De hen, de haan, de zwaan, de eend, de gans, de mees, de nachtegaal, het sijsje, de raaf en nog veel meer.
- Tot welke diersoorten behooren de aal, de pad, de pier, de mug, de mier ?

Diersoorten.

Wat ben ik ?

Ik was een teer gewas
 Op eenen rijken akker.
 Zeg, raad toch wat ik was,
 Zeg, raad, mijn rappe makker..

Ik was een zaad zoo geel,
 Dan deed de mulder wakker
 Mij ras vergaan in meel.
 Ik was?... zeg, wijze makker?

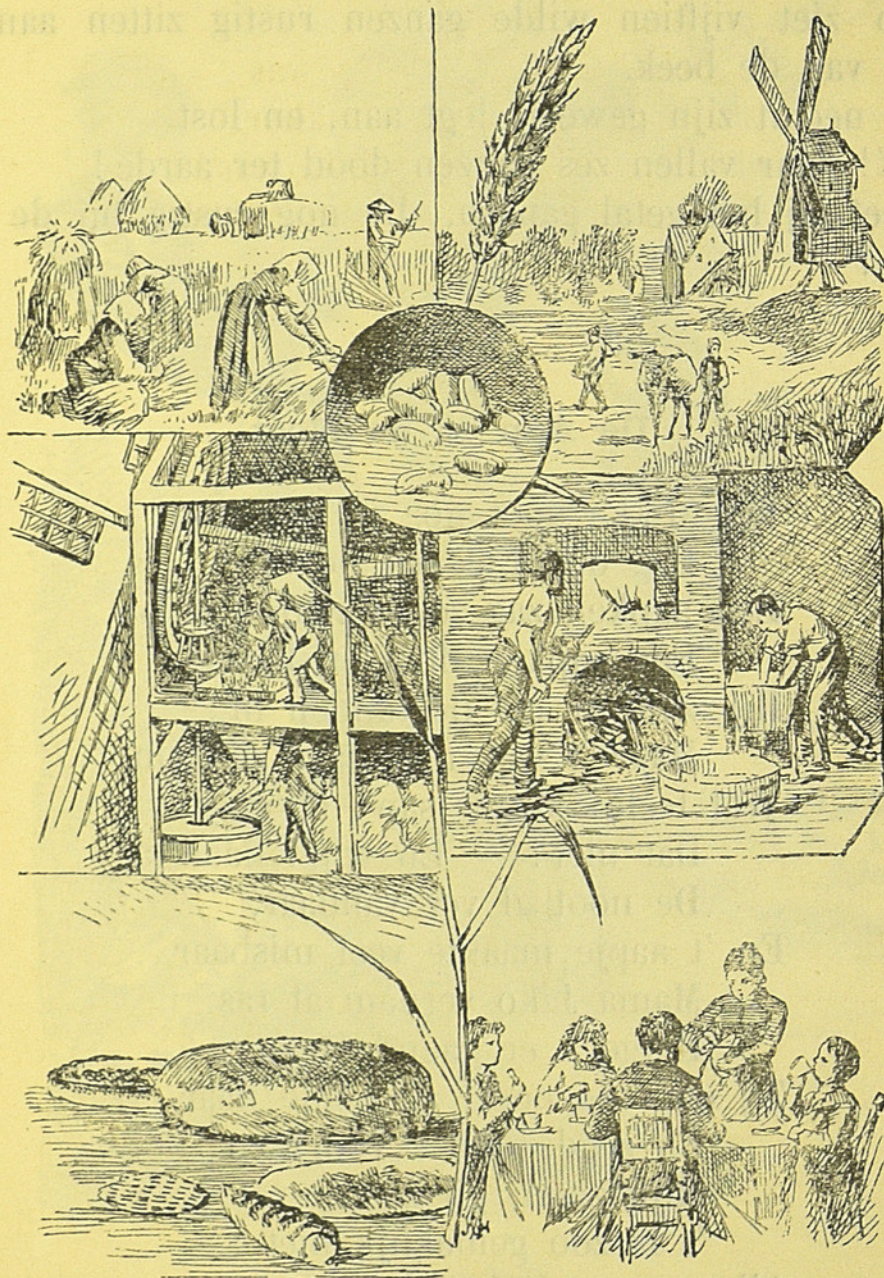
Ach! 't is met mij gedaan,
 Ik ben al bij den bakker!
 Wat heb ik toch misdaan!...
 Wat ben ik, rappe makker?

Ik ben in uw gezin....
 Een beet? wat is het lekker!
 Gij weet al mijn begin.
 Wat ben ik... ham of lekker?

De Jongen en de Noot.

Een jongen had eene noot en beet dapper in den dop;
 maar zette eene vieze lip. Het sap was zoo bitter!

Hij liet de noot vallen. Zijne zuster raapte ze op,
 neep er den dop en het harde hulsel af, pelde de pit
 en gaf ze aan den jongen. Dan repte hij van geen
 bitter meer.

Wat ben ik ?

Raadsel.

Job ziet vijftien wilde ganzen rustig zitten aan den zoom van de beek.

Hij neemt zijn geweer, legt aan, en lost.

Paf! daar vallen zes ganzen dood ter aarde!

Weet gij het getal ganzen, die nog rustig bij de beek zitten?

De Aap en de Noot.

Een dikke noot nog in den dop

Lag onder eenen boom;

Een aapken zag ze en raapte ze op,

Een aapken dom en loom.

Hij zette er ras de tanden in;

Maar 't was niet naar zijn zin :

Wat leelijk bitter sap! Ik mag

Dat niet! — En wip! daar lag

De noot al ver vandaar,

En 't aapje maakte veel misbaar.

Mama Jako vernam al ras

Hetgeen er gaande was.

Zij nam de noot, zij pelde haar

En zegde dan : Voorwaar,

Mijn zoon, gij ziet,

't Is zoo gemakkelijk niet :

Alleen met werken heb ik iet.

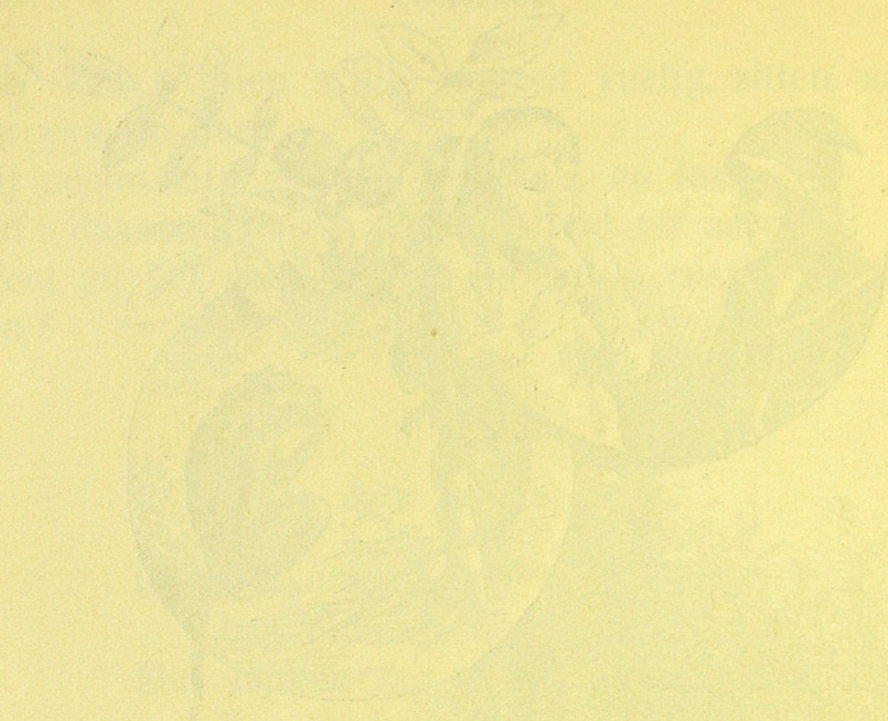

De Aap en de Noot.

Raadsel.

De App en de Woot

Amsterdam

LEZEN EN VERSTAAN

eerste onderricht in

SCHRIJVEN, LEZEN EN SPELLING

in overeenkomst met het officieel programma.

*Door den Verbeteringsraad goedgekeurd en bij koninklijk besluit van
18 Augusti 1883 op de lijst gebracht der schoolboeken voor
het lager onderwijs en de voorbereidende klassen der middelbare scholen.*

1 ^{ste} boekje, 1 ^{ste} helft (35 platen)	fr. 0,20
1 ^{ste} boekje, 2 ^{de} helft (26 platen)	" 0,25
2 ^{de} boekje (24 platen)	" 0,30
3 ^{de} boekje (60 platen)	" 0,40
Handleiding, vermeerderd	" 1,25

PRENTENBOEK

DRIE HONDERD DERTIG PLAATJES

(CHROMO)

voor het aanleeren van zaak en naam bij

LEZEN EN VERSTAAN

1 ^{ste} helft	fr. 0,35
2 ^{de} helft	" 0,40

Livrets français du même auteur :

LIRE ET COMPRENDRE

premier enseignement

D'ÉCRITURE, D'ORTHOGRAPHE ET DE LECTURE,

en rapport avec le programme officiel.

*Approuvé par le Conseil de perfectionnement et porté au
catalogue des manuels classiques pour l'enseignement dans les écoles primaires
et les classes préparatoires des écoles moyennes.*

1 ^{er} livret, 1 ^{re} partie (48 dessins)	fr. 0,20
1 ^{er} livret, 2 ^{me} partie (32 dessins)	" 0,25
2 ^{me} livret (46 dessins)	" 0,35
3 ^{me} livret (91 dessins)	" 0,40
Guide	" 0,60